

Het Mulier Instituut onderzoekt

VITALITEIT VAN SPORTVERENIGINGEN

DOOR JANINE VAN KALMTHOUT (MULIER INSTITUUT)

Een kwart van de Nederlandse sportverenigingen is vitaal, blijkt uit onderzoek van het Mulier Instituut onder het MI Verenigingspanel. Wat is een vitale sportvereniging en wat bepaalt de vitaliteit van een sportvereniging?

Vitaal staat in het woordenboek omschreven als krachtig, energiek of voor het leven van groot belang. Deze eigenschappen zijn niet alleen van toepassing op personen, maar ook op organisaties, zoals sportverenigingen. Vitaliteit bij sportverenigingen bestaat uit twee dimensies. De ene dimensie staat voor kracht en energie, oftewel de organisatiekracht van de vereniging. De organisatiekracht is de capaciteit van een vereniging om zowel nu als in de toekomst de eigen sport te organiseren voor huidige en potentiële leden.

De andere dimensie betreft de externe of maatschappelijke oriëntatie van een vereniging, de mate waarin verenigingen zich richten op 'extra' maatschappelijke activiteiten, taken en/of doelgroepen, buiten hun bestaande sportaanbod. Denk bijvoorbeeld aan huiswerkbegeleiding, een sport- en spelavond voor buurtbewoners of activiteiten voor bewoners van een asielzoekerscentrum. Door organisatiekracht en maatschappelijke oriëntatie met elkaar te combineren, krijgen we zicht op de vitaliteit van sportverenigingen (figuur 1).

Een kwart van de Nederlandse sportverenigingen blijkt meer dan voldoende te scoren op zowel organisatiekracht als maatschappelijke oriëntatie. Voor deze vitale verenigingen is het de uitdaging om hun organisatie en diverse activiteiten op orde te houden en uit te breiden.

Kwetsbaar

Een kwart van de Nederlandse sportverenigingen is kwetsbaar. Deze verenigingen hebben moeite om hun sport te organiseren en vervullen niet of nauwelijks een bredere maatschappelijke functie. Ze richten zich vaak eerst op het versterken van hun organisatie. De veronderstelling is dat als de

EEN KWART VAN DE NEDERLANDSE SPORTVERENIGINGEN SCOORT MEER DAN VOLDOENDE OP VITALITEIT

organisatie van de club op orde is, het vervullen van een bredere maatschappelijke functie makkelijker zal gaan. Met voldoende vrijwilligers, financiën en ruimte om te sporten wordt het mogelijk om nieuwe activiteiten op te zetten en andere groepen bij je club te betrekken. Soms kiezen verenigingen ervoor om door het organiseren van of deelnemen aan bredere maatschappelijke activiteiten, zoals sportstimuleringsprojecten van de gemeente, hun organisatie te versterken.

Vijf criteria bepalen de organisatiekracht van een vereniging: leden, kader, accommodatie, beleid en financiën. Financiën en beleid zijn de twee criteria waar verenigingen het laagst op scoren (figuur 2) en waar de grootste verbeteringen in organisatiekracht zijn te bereiken. Kleine verenigingen (≤ 100 leden), binnensportverenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie behoren vaker

tot de kwetsbare verenigingen dan andere verenigingen.

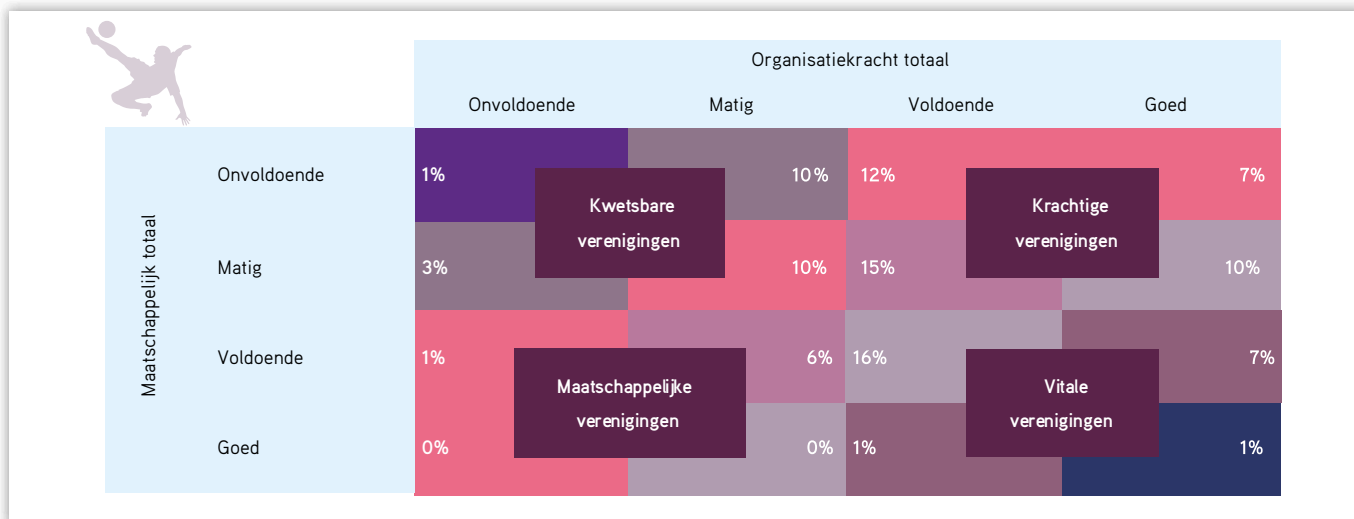
Krachtig

In totaal scoort 69 procent van de sportverenigingen voldoende tot goed op organisatiekracht en 32 procent van de clubs voldoende tot goed op maatschappelijke oriëntatie. Het zijn vaak gemeenten die sportverenigingen aanspreken of een beroep doen op een meer maatschappelijke functie.

De grootste groep verenigingen is als krachtig te typeren. Dat zijn verenigingen die prima in staat zijn om hun sportaanbod voor nu en de toekomst te organiseren, maar niet of nauwelijks actief zijn met andere maatschappelijke activiteiten. Gezien de samenhang tussen de twee dimensies van vitaliteit lijkt het erop dat, als deze verenigingen een stimulans of ondersteuning krijgen om meer maatschappelijke activiteiten te ondernemen, zij ook tot de groep vitale verenigingen kunnen gaan behoren. Of dat voor iedere krachtige vereniging is weggelegd hangt onder meer af van de mogelijkheden van de sportvereniging in de omgeving. Daarnaast is de houding van de vereniging ten opzichte van een bredere maatschappelijke functie van belang. 68 procent van de verenigingen heeft niet of nauwelijks een ambitie ten aanzien van bredere maatschappelijke activiteiten. Ook heeft niet iedere vereniging de mogelijkheden voor het organiseren van andere (sport)activiteiten en het betrekken van andere groepen bij de vereniging. Het zijn vooral de verenigingen die over het 'vrij' gebruik van een eigen accommodatie en/of kantine beschikken die een bredere maatschappelijke functie (kunnen) vervullen.

FIGUUR 1
VITALITEIT SPORTVERENIGINGEN (% SPORTVERENIGINGEN)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel voorjaar 2016.

FIGUUR 2
CRITERIA ORGANISATIEKRACHT SPORTVERENIGINGEN (% VERENIGINGEN)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel voorjaar 2016.

